

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతితీర్థానాం పారాయణశీర్షిక

నల్లప రోజు పారాయణ - 24.10.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	8	0	0	2	4	4

గు	రూన్	ఘ	శ్రా	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

కాన్ - 1

పారాయణం చేయవలసిన సర్గ : 01

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

12 వసర్గ

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

115 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాదిరంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హేళామపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండపారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ శిషుప్రార్థనె

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థనె

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థనె

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీశిషుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్వాదశస్కంధః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తతశ్చుత్వా మహారాజః కైకేయ్యా దారుణం వచః ।

చింతామభిసమాపేదే ముహూర్తం ప్రతతాప చ ॥ 12.1 ॥ (2 సార్లు)

కిన్ను మే యది వా స్వప్నః చిత్తమోహలాఽపి వా మమ ।

అనుభూతోపసర్గో వా మనసో వాఽప్యపద్రవః ।

ఇతి సంచింత్య తద్రాజా నాభ్యగచ్ఛత్తదాసుఖమ్ ॥ 12.2 ॥

ప్రతిలభ్య చిరాత్సంజ్ఞాం కైకేయీవాక్యతాడితః ।

వ్యథితో విక్లబ్జైవ వ్యాఘ్రీం దృష్ట్వా యథా మృగః ॥ 12.3 ॥

అసంవృతాయామాసీనః జగత్యాం దీర్ఘముచ్ఛ్వాసన్ ।

మండలే పన్నగో రుద్ధః మంత్రైరివ మహోవిషః ॥ 12.4 ॥

అహేలా ధిగితి సామర్షః వాచముక్త్యా నరాధిపః ।

మోహమాపేదివాన్భూయః శోకోపహతచేతనః ॥ 12.5 ॥

చిరేణ తు నృపస్సంజ్ఞాం ప్రతిలభ్య సుదుఃఖితః ।

కైకేయీమబ్రవీత్కృద్ధః ప్రదహన్నివ చక్షుషా ॥ 12.6 ॥

నృశంసే దుష్టచారిత్రే కులస్యాస్య వినాశిని ।

కిం కృతం తవ రామేణ పాపం పాపే మయాపిఽవా ॥ 12.7 ॥

యదా తే జననీతుల్యాం వృత్తిం వహతి రాఘవః ।

తస్యైవ త్వమనర్థాయ కింనిమిత్తమిహేలాద్యతా ॥ 12.8 ॥

త్వం మయాఽఽ త్మవినాశార్థం భవనం స్వం ప్రవేశితా ॥ 12.9 ॥

అవిజ్ఞానాన్పుపసుతా వ్యాలీ తీక్ష్ణవిషా యథా ।

జీవలోకో యదా సర్వః రామస్యాహ గుణస్తవమ్ ।

అపరాధం కముద్దిశ్య త్యక్త్యామీష్టమహం సుతమ్ ॥ 12.10 ॥

కౌసల్యాం వా సుమిత్రాం వా త్యజేయమపి వా శ్రియమ్ ।

జీవితం వాఽఽ త్మనో రామం న త్యేవ పితృవత్సలమ్ ॥ 12.11 ॥

పరా భవతి మే ప్రీతిః దృష్ట్వా తనయమగ్రజమ్ ।

అపశ్యతస్తు మే రామం నష్టా భవతి చేతనా ॥ 12.12 ॥

తిష్ఠేల్లోకో వినా సూర్యం సస్యం వా సలిలం వినా ।

న తు రామం వినా దేహే తిష్ఠేత్తు మమ జీవితమ్ ॥ 12.13 ॥

తదలం త్యజ్యతామేషః నిశ్చయః పాపనిశ్చయే ।
 అపి తే చరణౌ మూర్ఖా స్పృశామ్యేష ప్రసీద మే ॥ 12.14 ॥
 కిమిదిం చిన్తితం పాపే త్వయా పరమదారుణమ్ ॥ 12.15 ॥
 అథ జిజ్ఞాససే మాం త్వం భరతస్య ప్రియాప్రియే ।
 అస్తు యత్తత్త్వయా పూర్వం వ్యాహృతం రాఘవం ప్రతి ॥ 12.16 ॥
 స మే జ్యేష్ఠస్సృతః శ్రీమాన్ ధర్మజ్యేష్ఠ ఇతీవ మే ।
 తత్త్వయా ప్రియవాదిన్యా సేవార్థం కథితం భవేత్ ॥ 12.17 ॥
 తచ్ఛ్రుత్వా శోకసంతప్తా సంతాపయసి మాం భృశమ్ ।
 ఆవిష్టాఽసి గృహం శూన్యం సా త్వం పరవశం గతా ॥ 12.18 ॥
 ఇక్ష్యాకూణాం కులే దేవి సంప్రాప్తస్సమహానయమ్ ।
 అనయో నయసమ్పన్నే యత్ర తే వికృతా మతిః ॥ 12.19 ॥
 నహి కించిదయుక్తం వా విప్రియం వా పురా మమ ।
 అకరోస్త్యం విశాలాక్షి తేన న శ్రద్ధధామ్యహమ్ ॥ 12.20 ॥
 నను తే రాఘవస్తుల్యః భరతేన మహాత్మనా ।
 బహుశో హి సుబాలే త్వం కథాః కథయసే మమ ॥ 12.21 ॥
 తస్య ధర్మాత్మనో దేవి వనే వాసం యశస్వినః ।
 కథం రోచయసే భీరు నవ వర్షాణి పంచ చ ॥ 12.22 ॥
 అత్యన్తసుకుమారస్య తస్య ధర్మే ధృతాత్మనః ।
 కథం రోచయసే వాసమ్ అరణ్యే భృశదారుణే ॥ 12.23 ॥
 రోచయస్యభిరామస్య రామస్య శుభలోచనే ।
 తవ శుశ్రూషమాణస్య కిమర్థం విప్రవాసనమ్ ॥ 12.24 ॥
 రామో హి భరతాద్భూయః తవ శుశ్రూషతే సదా ।
 విశేషం త్వయి తస్మాత్తు భరతస్య న లక్షయే ॥ 12.25 ॥
 శుశ్రూషాం గౌరవం చైవ ప్రమాణం వచనక్రియామ్ ।
 కస్తే భూయస్తరం కుర్యాత్ అన్యత్ర మనుజర్షభాత్ ॥ 12.26 ॥
 బహునాం స్త్రీసహస్రాణాం బహునాం చోపజీవినామ్ ।
 పరివాదోఽపవాదో వా రాఘవే నోపపద్యతే ॥ 12.27 ॥
 సాన్త్యయన్ సర్వభూతాని రామశ్శుద్ధేన చేతసా ।
 గృహ్లాతి మనుజవ్యాఘ్రః ప్రియైర్విషయవాసినః ॥ 12.28 ॥

సత్యేన లోకాన్ జయతి దీనాన్ దానేన రాఘవః ।
గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥ 12.29 ॥

సత్యం దానం తపస్త్యాగః మిత్రతా శౌచమార్జవమ్ ।
విద్యా చ గురుశుశ్రూషా ధ్రువాణ్యేతాని రాఘవే ॥ 12.30 ॥

తస్మిన్నార్జవసంపన్నే దేవి దేవోపమే కథమ్ ।
పాపమాశంససే రామే మహర్షిసమతేజసి ॥ 12.31 ॥

న స్మరామ్యప్రియం వాక్యం లోకస్య ప్రియవాదినః ।
స కథం త్వత్కృతే రామం వక్ష్యామి ప్రియమప్రియమ్ ॥ 12.32 ॥

క్షమా యస్మిన్ దమస్త్యాగః సత్యం ధర్మః కృతజ్ఞతా ।
అప్యహింసా చ భూతానాం తమృతే కా గతిర్మమ ॥ 12.33 ॥

మమ వృద్ధస్య కైకేయి గతాంతస్య తపస్వినః ।
దీనం లాలప్యమానస్య కారుణ్యం కర్తుమర్హసి ॥ 12.34 ॥

పృథివ్యాం సాగరాంతాయాం యత్కించిదధిగమ్యతే ।
తత్సర్వం తవ దాస్యామి మా చ త్వాం మన్యురావిశేత్ ॥ 12.35 ॥

అంజలిం కుర్మి కైకేయి పాదౌ చాపి స్ప్రుశామి తే ।
శరణం భవ రామస్య మాఽధర్మో మామిహ స్ప్రుశేత్ ॥ 12.36 ॥

ఇతి దుఃఖాభిసంతప్తం విలపంతమచేతనమ్ ।
ఘూర్ణమానం మహారాజం శోకేన సమభిప్లుతమ్ ॥ 12.37 ॥

పారం శోకార్ణవస్యాశు ప్రార్థయంతం పునః పునః ।
ప్రత్యువాచాథ కైకేయీ రాద్రా రాద్రతరం వచః ॥ 12.38 ॥

యది దత్త్వా వరౌ రాజన్ పునః ప్రత్యనుతప్యసే ।
ధార్మికత్వం కథం వీర పృథివ్యాం కథయిష్యసి ॥ 12.39 ॥

యదా సమేతా బహవః త్వయా రాజర్షయస్సహ ।
కథయిష్యన్తి ధర్మజ్ఞ తత్ర కిం ప్రతివక్ష్యసి ॥ 12.40 ॥

యస్యాః ప్రసాదే జీవామి యా చ మామభ్యపాలయత్ ।
తస్యాః కృతమ్ మయా మిథ్యా కైకేయ్యా ఇతి వక్ష్యసి ॥ 12.41 ॥

కిల్బిషత్వం నరేంద్రాణాం కరిష్యసి నరాధిప ।
యో దత్త్వా వరమద్వైవ పునరన్యాని భాషసే ॥ 12.42 ॥

శైబ్యశ్యేనకపోతీయే స్వమాంసం పక్షిణే దదౌ ।
అలర్కశ్చక్షుషీ దత్త్వా జగామ గతిముత్తమామ్ ॥ 12.43 ॥

సాగరస్సమయం కృత్వా న వేలామతివర్తతే ।
సమయం మాఽన్యతం కార్షిః పూర్వవృత్తమనుస్మరన్ ॥ 12.44 ॥

స త్వం ధర్మం పరిత్యజ్య రామం రాజ్యేఽభిషిచ్య చ ।
సహ కౌసల్యయా నిత్యం రస్తుమిచ్ఛసి దుర్మతే ॥ 12.45 ॥

భవత్వధర్మో ధర్మో వా సత్యం వా యది వాఽన్యతమ్ ।
యత్త్వయా సంశ్రుతం మహ్యం తస్య నాస్తి వ్యతిక్రమః ॥ 12.46 ॥

అహం హి విషమద్వైవ పీత్వా బహు తవాగ్రతః ।
పశ్యతస్తే మరిష్యామి రామో యద్యభిషిచ్యతే ॥ 12.47 ॥

ఏకాహమపి పశ్యేయం యద్యహం రామమాతరమ్ ।
అంజలిం ప్రతిగృహ్లాన్తిం శ్రేయో నను మృతిర్మమ ॥ 12.48 ॥

భరతేనాత్మనా చాహం శపే తే మనుజాధిప ।
యథా నాన్యేన తుష్యేయమ్ ఋతే రామవివాసనాత్ ॥ 12.49 ॥

ఏతావదుక్త్వా వచనం కైకేయీ విరరామ హ ।
విలపంతం చ రాజానం న ప్రతివ్యాజహార సా ॥ 12.50 ॥

శ్రుత్వా తు రాజా కైకేయ్యా వృతం వరమశోభనమ్ ।
రామస్య చ వనే వాసమ్ ఐశ్వర్యం భరతస్య చ ॥ 12.51 ॥

నాభ్యభాషత కైకేయీం ముహూర్తం వ్యాకులంద్రియః ।
ప్రైక్షతానిమిషో దేవీం ప్రియామప్రియవాదినీమ్ ॥ 12.52 ॥

తాం హి వజ్రసమాం వాచమ్ ఆకర్ణ్య హృదయాప్రియామ్ ।
దుఃఖశోకమయీం ఘోరాం రాజా న సుఖితోఽభవత్ ॥ 12.53 ॥

స దేవ్యా వ్యవసాయం చ ఘోరం చ శపథం కృతమ్ ।
ధ్యాత్వా రామేతి నిశ్చస్య చ్ఛిన్నస్తరురివాపతత్ ॥ 12.54 ॥

నష్టచిత్తో యథోన్మత్తః విపరీతో యథాఽతురః ।
హృతతేజా యథా సర్పః బభూవ జగతీపతిః ॥ 12.55 ॥

దీనయా తు గిరా రాజా ఇతి హేలావాచ కైకయీమ్ ॥ 12.56 ॥

అనర్థమిమమర్థాభం కేన త్వముపదర్శితా ।
భూతోపహతచిత్తేవ బ్రువన్తి మాం న లజ్జసే ॥ 12.57 ॥

శీలవ్యసనమేతత్తే నాభిజానామ్యహం పురా ।
బాలాయాస్తత్ప్రీదానీం తే, లక్షయే విపరీతవత్ ॥ 12.58 ॥

కుతో వా తే భయం జాతం యా త్వమేవంవిధం వరమ్ || 12.59 ||

రాష్ట్రే భరతమాసీనం వృణీషే రాఘవం వనే ।

విరమైతేన భావేన త్వమేతేనానృతేన వా ।

యది భర్తుః ప్రియం కార్యం లోకస్య భరతస్య చ || 12.60 ||

నృశంసే పాపసంకల్పే క్షుద్రే దుష్కృతకారిణి ।

కిన్ను దుఃఖమలీకం వా మయి రామే చ పశ్యసి || 12.61 ||

న కథంచిదృతే రామాత్ భరతో రాజ్యమావసేత్ ।

రామాదపి హి తం మన్యే ధర్మతో బలవత్తరమ్ || 12.62 ||

కథం ద్రక్ష్యామి రామస్య వనం గచ్ఛేతి భాషితే ।

ముఖవర్ణం వివర్ణం తం యథైవేన్దముపప్లుతమ్ || 12.63 ||

తాం హి మే సుకృతాం బుద్ధిం సుహృద్భిస్సహ నిశ్చితామ్ ।

కథం ద్రక్ష్యామ్యపావృత్తాం పరైరివ హతాం చమూమ్ || 12.64 ||

కిం మాం వక్ష్యన్తి రాజానః నానాదిగ్భ్యస్సమాగతాః ।

బాలో బతాయమైక్ష్యాకః చిరం రాజ్యమకారయత్ || 12.65 ||

యదా తు బహవో వృద్ధాః గుణవన్తో బహుశ్రుతాః ।

పరివ్రక్ష్యన్తి కాకుత్స్థం వక్ష్యామి కిమహం తదా || 12.66 ||

కైకేయ్యా క్లిశ్యమానేన రామః ప్రవ్రాజితో మయా ।

యది సత్యం బ్రవీమ్యేతత్ తదసత్యం భవిష్యతి || 12.67 ||

కిం మాం వక్ష్యతి కౌసల్యా రాఘవే వనమాస్థితే ।

కించైనాం ప్రతివక్ష్యామి కృత్వా విప్రియమీదృశమ్ || 12.68 ||

యదా యదా హి కౌసల్యా దాసీవచ్ఛ సఖీవ చ ।

భార్యవద్భగినీవచ్ఛ మాతృవచ్ఛోపతిష్ఠతి || 12.69 ||

సతతం ప్రియకామా మే ప్రియపుత్రా ప్రియంవదా ।

న మయా సత్కృతా దేవీ సత్కారార్థా కృతే తవ || 12.70 ||

ఇదానీం తత్తపతి మాం యన్మయా సుకృతం త్వయి ।

అపథ్యవ్యంజనోపేతం భుక్తమన్నమివాతురమ్ || 12.71 ||

విప్రకారం చ రామస్య సన్ప్రయాణం వనస్య చ ।

సుమిత్రా ప్రేక్ష్య వై భీతా కథం మే విశ్వసిష్యతి || 12.72 ||

కృపణం బత వైదేహీ శ్రోష్యతి ద్వయమప్రియమ్ ।

మాం చ పంచత్వమాపన్నం రామం చ వనమాశ్రితమ్ || 12.73 ||

వైదేహీ బత మే ప్రాణాన్ శోచన్తి క్షపయిష్యతి ।

హీనా హిమవతః పార్శ్వే కిన్నరేణేవ కిన్నరీ ॥ 12.74 ॥

న హి రామమహం దృష్ట్వా ప్రవసంతం మహావనే ।

చిరం జీవితమూశంసే రుదన్తీం చాపి మైథిలీమ్ ॥ 12.75 ॥

సా నూనం విధవా రాజ్యం సపుత్రా కారయిష్యసి ।

న హి ప్రవ్రాజితే రామే దేవి జీవితముత్సహే ॥ 12.76 ॥

సతీం త్వామహమత్యంతం వ్యవస్యామ్యసతీం సతీమ్ ।

రూపిణీం విషసంయుక్తాం పీత్యేవ మదిరాం నరః ॥ 12.77 ॥

అన్యతైర్బహు మాం సాన్వైః సాన్త్యయన్తి స్మ భాషసే ।

గీతశబ్దేన సంరుద్ధ్య లుబ్ధో మృగమివావధిః ॥ 12.78 ॥

అనార్య ఇతి మామార్యాః పుత్రవిక్రాయకం ధ్రువమ్ ।

ధిక్కరిష్యన్తి రథ్యాసు సురాపం బ్రాహ్మణం యథా ॥ 12.79 ॥

అహో దుఃఖమహో కృచ్ఛం యత్ర వాచః క్షమే తవ ।

దుఃఖమేవంవిధం ప్రాప్తం పురాకృతమివాశుభమ్ ॥ 12.80 ॥

చిరం ఖలు మయా పాపే త్వం పాపేనాభిరక్షితా ।

అజ్ఞానాదుపసమ్పన్నా రజ్జురుద్భన్ధినీ యథా ॥ 12.81 ॥

రమమాణస్త్వయా సార్థ మృత్యుం త్వాం నాభిలక్షయే ।

బాలో రహసి హస్తేన కృష్ణసర్పమివాస్పృశమ్ ॥ 12.82 ॥

మయా హ్యపితృకః పుత్రః సమహాత్మా దురాత్మనా ।

తం తు మాం జీవలోకోఽయం నూనమాక్రోష్టుమర్హతి ॥ 12.83 ॥

బాలిశో బత కామాత్మా రాజా దశరథో భృశమ్ ।

యః స్త్రీకృతే ప్రియం పుత్రం వనం ప్రస్థాపయిష్యతి ॥ 12.84 ॥

వ్రతైశ్చ బ్రహ్మచర్యైశ్చ గురుభిశ్చోపకర్చితః ।

భోగకాలే మహత్కృచ్ఛం పునరేవ ప్రపత్యతే ॥ 12.85 ॥

నాలం ద్వితీయం వచనం పుత్రో మాం ప్రతిభాషితుమ్ ।

స వనం ప్రవ్రజేత్యుక్తః బాధమిత్యేవ వక్ష్యతి ॥ 12.86 ॥

యది మే రాఘవః కుర్యాత్ వనం గచ్ఛేతి చోదితః ।

ప్రతికూలం ప్రియం మే స్యాత్ న తు వత్సః కరిష్యతి ॥ 12.87 ॥

శుద్ధభావో హి భావం మే న తు జ్ఞాస్యతి రాఘవః ।

స వనం ప్రవ్రజేత్యుక్తః బాధమిత్యేవ వక్ష్యతి ॥ 12.88 ॥

రాఘవే హి వనం ప్రాప్తే సర్వలోకస్య ధిక్కుతమ్ ।
మృత్యురక్షమణీయం మాం నయిష్యతి యమక్షయమ్ ॥ 12.89 ॥

మృతే మయి గతే రామే వనం మనుజపుంగవే ।
ఇష్టే మమ జనే శేషే కిం పాపం ప్రతిపత్య్వాసే ॥ 12.90 ॥

కౌసల్యా మాం చ రామం చ పుత్రౌ చ యది హాస్యతి ।
దుఃఖాన్యసహతీ దేవీ మామేవానుమరిష్యతి ॥ 12.91 ॥

కౌసల్యాం చ సుమిత్రాం చ మాం చ పుత్రైస్త్రిభిస్సహ ।
ప్రక్షిప్య నరకే సా త్వం కైకేయి సుఖితా భవ ॥ 12.92 ॥

మయా రామేణ చ త్వక్తం శాశ్వతం సత్కృతం గుణైః ।
ఇక్ష్యాకుకులమక్షోభ్యమ్ ఆకులం పాలయిష్యసి ॥ 12.93 ॥

ప్రియం చేద్భరతస్యైతత్ రామప్రవ్రాజనం భవేత్ ।
మా స్మ మే భరతః కార్షిత్ ప్రేతకృత్యం గతాయుషః ॥ 12.94 ॥

హన్తానార్యే మమామిత్రే సకామా భవ కైకయి ।
మృతే మయి గతే రామే వనం పురుషపుంగవే ॥ 12.95 ॥

సేదానీం విధవా రాజ్యం సపుత్రా కారయిష్యసి ॥ 12.96 ॥

త్వం రాజపుత్రీవాదేన న్యవసో మమ వేశ్మని ।
అకీర్తిశ్చాతులా లోకే ధ్రువః పరిభవశ్చ మే ।
సర్వభూతేషు చావజ్ఞా యథా పాపకృతస్తథా ॥ 12.97 ॥

కథం రథైర్విభుర్యాత్వా గజాశ్చైశ్చ ముహుర్ముహుః ।
పద్భ్యాం రామో మహారణ్యే వత్సో మే విచరిష్యతి ॥ 12.98 ॥

యస్య త్వాహారసమయే సూదాః కుణ్డలధారిణః ।
అహంపూర్వాః పచంతి స్మ ప్రశస్తం పానభోజనమ్ ॥ 12.99 ॥

స కథం ను కషాయాణి తిక్తాని కటుకాని చ ।
భక్షయన్వన్యమాహారం సుతో మే వర్తయిష్యతి ॥ 12.100 ॥

మహార్హవస్త్రసంవీతః భూత్వా చిరసుఖోషితః ।
కాషాయపరిధానస్తు కథం భూమౌనివత్యతి ॥ 12.101 ॥

కస్త్వైతద్దారుణం వాక్యమ్ ఏవంవిధమచింతితమ్ ।
రామస్యారణ్యగమనం భరతస్యాభిషేచనమ్ ॥ 12.102 ॥

ధిగస్తు యోషితో నామ శరాస్వార్థపరాస్పదా ।
న బ్రవీమి స్త్రియస్సర్వా భరతస్యైవ మాతరమ్ ॥ 12.103 ॥

అనర్థభావేఽర్థపరే నృశంసే, మమానుతాపాయ నివిష్టభావే ।

కిమప్రియం పశ్యసి మన్నిమిత్తం, హితానుకారిణ్యధవాఽపి రామే ॥ 12.104 ॥

పరిత్యజేయుః పితరో హి పుత్రాన్, భార్యాః పతీంశ్చాపి కృతానురాగాః ।

కృత్స్నం హి సర్వం కుపితం జగత్ స్యాత్, దృష్ట్వైవ రామం వ్యసనే నిమగ్నమ్ ॥ 12.105 ॥

అహం పునర్దేవకుమారరూపమ్, అలంకృతం తం సుతమావ్రజంతమ్ ।

నన్దామి పశ్యన్నపి దర్శనేన, భవామి దృష్ట్వా చ పునర్యువేవ ॥ 12.106 ॥

వినాఽపి సూర్యేణ భవేత్ప్రవృత్తిః, అవర్షతా వజ్రధరేణ వాఽపి ।

రామం తు గచ్ఛంతమితస్సమీక్ష్య, జీవేన్న కశ్చిత్త్వితీ చేతనా మే ॥ 12.107 ॥

వినాశకామామహితామమిత్రామ్, ఆవాసయం మృత్యుమివాత్మనస్త్వామ్ ।

చిరం బతాంకేన ధృతాసి సర్వీ, మహావిషా తేన హతోఽస్మి మోహాత్ ॥ 12.108 ॥

మయా చ రామేణ చ లక్ష్మణేన, ప్రశాస్తు హీనో భరతస్త్వయా సహ ।

పురం చ రాష్ట్రం చ నిహత్య బాంధవాన్, మమాహితానాం చ భవాభిహర్షిణీ ॥ 12.109 ॥

నృశంసవృత్తే వ్యసనప్రహారిణి, ప్రసహ్య వాక్యం యదిహాద్య భాషసే ।

న నామ తే కేన ముఖాత్పతన్వధః, విశీర్యమాణా దశనాస్సహస్రధా ॥ 12.110 ॥

న కించిదాహాహితమప్రియం వచః, న వేత్తి రామః పరుషాణి భాషితుమ్ ।

కథం ను రామే హ్యభిరామవాదిని, బ్రవీషి దోషాన్గుణనిత్యసమ్మతే ॥ 12.111 ॥

ప్రతామ్య వా ప్రజ్వల వా ప్రణశ్య వా, సహస్రశో వా స్ఫుటితా మహీం వ్రజ ।

న తే కరిష్యామి వచః సుదారుణం, మమాహితం కేకయరాజపాంసని ॥ 12.112 ॥

క్షురోపమాం నిత్యమసత్ప్రియంవదాం, ప్రదుష్టభావాం స్వకులోపఘాతినీమ్ ।

న జీవితం త్వాం విషహేఽమనోరమాం, దిధక్షమాణాం హృదయం సబన్ధనమ్ ॥ 12.113 ॥

న జీవితం మేఽస్తి పునః కుతస్సుఖం, వినాఽఽతృజేనాఽతృవతః కుతో రతిః ।

మమాహితం దేవి న కర్తుమర్హసి, స్ప్రుశామి పాదావపి తే ప్రసీద మే ॥ 12.114 ॥

స భూమిపాలో విలపన్ననాథవత్, స్త్రియా గృహీతో హృదయేఽతిమాత్రయా ।

పపాత దేవ్యాశ్చరణౌ ప్రసారితౌ, ఉభావసంస్పృశ్య యథాఽతురస్తథా ॥ 12.115 ॥(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికాండే అయోధ్యాకాండే ద్వారశస్సర్గః

అథ త్రయోదశస్సర్గః

అతదర్థం మహారాజం శయానమతథోచితమ్ ।

యయాతిమివ పుణ్యాన్తే దేవలోకాత్పరిచ్యుతమ్ ॥ 13.1 ॥

శ్రీరామస్తుతి: - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతి: - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।
యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్తార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పఠస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

- శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

